

**FÖRETAGET SOM FÖREMÅL FÖR
BROTT OCH OEGENTLIGHETER**

Företaget som föremål för brott och oegentligheter

Företag måste satsa på avväjring av brottsrisker

En fjärdedel av finska företag uppskattar att brottsrisker och oegentligheter har ökat under åren 2005 - 2008. Risken att bli brottsoffer är störst i stora företag med över 250 anställda.

Att avväja brott och oegentligheter är mera fördelaktigt än att utreda skador. Företagssäkerhet skyddar företagets affärsverksamhet, intressentgrupper, information och egendom mot mänskliga fel, oegentligheter och brottslighet.

I planeringen av företagssäkerhet behöver företagen information om brottsföreteelser och medel att skydda sig mot dem. Speciellt mindre företag får inte denna information.

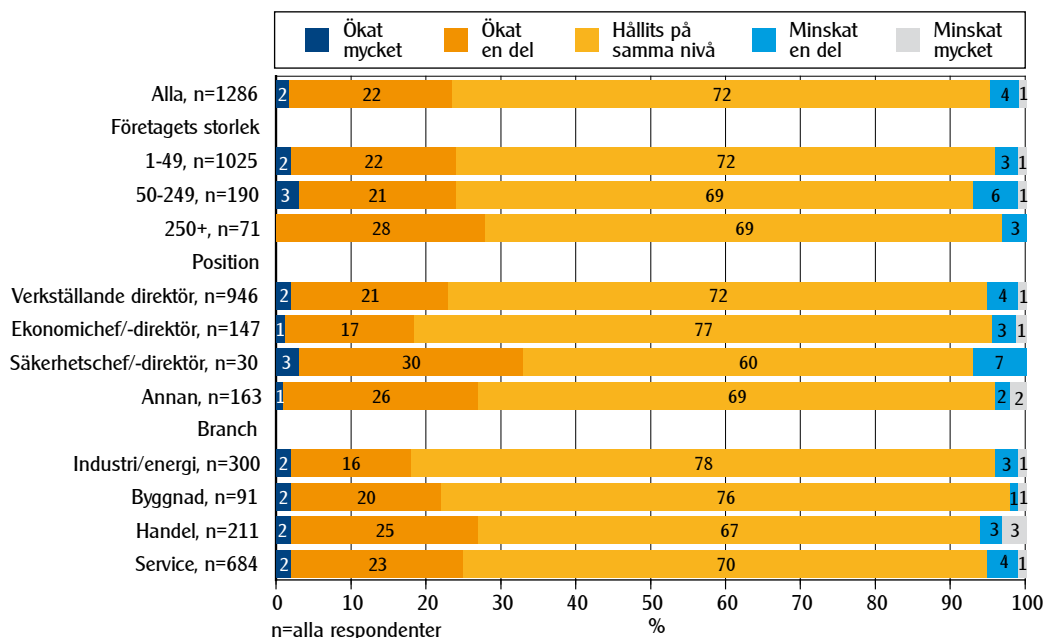
Små och medelstora företag satsar för lite i åtgärder som minskar risker. Ofta är otillräckliga resurser samt bristande kännedom om aktuella brottsföreteelser och hot orsaken till detta. I Finland får 77 procent av små företag med under 50 anställda och 61 procent av medelstora företag med 50 - 250 anställda inte information av myndigheter om brott och hot.

Företag med över 250 anställda satsar märkbart mest i åtgärder som minskar säkerhetsrisker. Det är dock helt uppenbart att stora företag blir mest utsatta för brott och oegentligheter. En tredjedel av stora företag får inte information av myndigheter om brottsföreteelser.

Centralhandelskammaren och Helsingforsregionens handelskammare har för andra gången kartlagt risker om brott och oegentligheter som riktas mot företag samt företagens sätt att skydda sig mot dessa. Utredningen baserar sig på svar från 1286 företagsledare.

Utvecklingen av antalen företagsbrott

Har brottsriskerna och oegentligheterna emot företaget under de senaste tre åren

I en femtedel av företagen har anställda hotats

"Oväntade rubbningar i sinnessillstånd hos kunderna utgör det största hotet mot vår företagssäkerhet"

"Den största risken i företaget är att vara ensam med en hotfull kund"

De anställda hotas i en femtedel av företagen. Hot förekommer mest i kundserviceföretag och i större företag med flera anställda. Av stora företag meddelade 61 procent att deras anställda hotats.

En femtedel av företagen i Södra Finlands, Västra Finlands och Uleåborgs län, en fjärdedel av företagen i Östra Finlands län och på Åland samt fyra av tio företag i Lapplands län har varit med om hotfulla situationer.

Vålds- och hotsituationer förekom bland annat i kontakt med berusade eller narkotikapåverkade kunder eller vid olika inbrotts- snatteri- och stöldsituationer samt inom vårdyrket. Hotfulla situationer förekom oftast i kundserviceföretagen. Handelsbranschens förebyggande arbete och beaktandet av säkerheten redan i planeringen av arbetsutrymmena har minskat hot- och våldssituationer. Hotsituationerna har dock blivit allt svårare på grund av ökad användning av narkotika och rusmedel. För att företagen ska kunna förbereda sig för hot förutsätts att anställda meddelar om hotsituationer och upptäckta säkerhetsbrister åt ledningen, som i sin tur tar beslut om eventuella åtgärder.

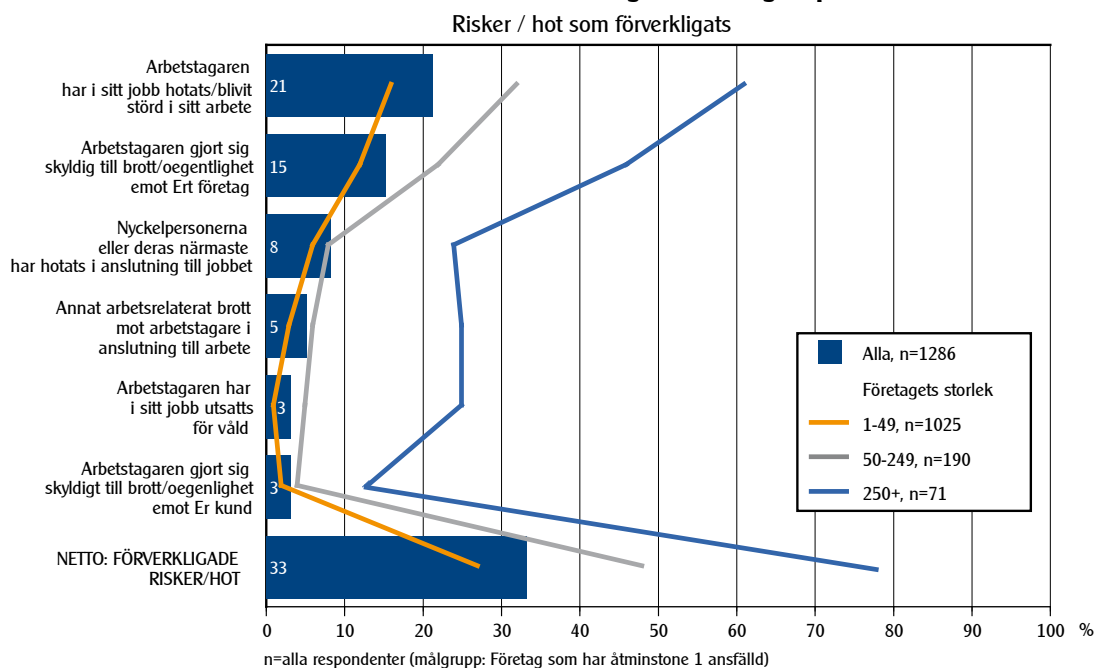
"Vi borde ha reagerat snabbare och strängare i fråga om aggressiv/berusad kund"

Arbetsgivaren ska enligt arbetarskyddslagen berätta om arbetsplatsens nackdelar och riskmoment för de anställda och de i sin tur ska agera enligt givna säkerhetsanvisningar. I praktiken skulle det vara lönsamt att behandla säkerhetsanvisningar som en del av introduktionsskolningen. Enbart en tredjedel (34 %) av företagen hade utarbetat säkerhetsanvisningar för hotsituationer. Största delen av små företag (69 %), hälften av medelstora (50 %) och en dryg fjärdedel av de större företagen (27 %) hade inte utarbetat säkerhetsanvisningar för hotsituationer.

"Den snabba personalomsättningen (flera deltidsanställda) är en utmaning för företagssäkerheten, eftersom det försvårar introduktionsskolningen."

Inom industrin och byggnadsbranschen behandlas säkerhetsärenden i introduktionsskedet oftare än inom andra branscher. Hotsituationer har förekommit i företag inom handels- och servicebranschen, detta oaktat har 53 procent av företagen inom handelsbranschen och 44 procent av företagen inom servicebranschen inte behandlat

Säkerhetsrisker som riktar sig mot företagets personal

säkerhetsärenden i introduktionsskedet. Oftast behandlar man säkerhetsärenden som en del av introduktionsskolningen till arbetet i Östra Finlands, Västra Finlands och Lapplands län. Enbart en dryg fjärdedel av åländska företag behandlar säkerhetsärenden i introduktionsskedet.

Riskhanteringsmetoder

- ▶ 34 % av företagen har utarbetat anvisningar för vålds- och hotsituationer
- ▶ 40 % erbjuder regelbunden säkerhetsskolning för de anställda
- ▶ 56 % behandlar säkerhetsärenden som en del av introduktionsskolningen
- ▶ 57 % förbereder sig för hotsituationer genom tekniska lösningar i arbetsmiljön
- ▶ 75 % uppmanar de anställda att berätta om säkerhetsbrister de upptäckt
- ▶ 52 % har ett ersättersystem för nyckelpersoner
- ▶ 19 % har utarbetat säkerhetsanvisningar om resandet

Hot mot nyckelpersoner ökat i stora företag

Vart tredje företag anser att förbättrandet av säkerheten för nyckelpersoner är det viktigaste säkerhetsärendet som bör utvecklas inom de närmaste åren. Man borde fästa särskild uppmärksamhet vid risker för nyckelpersoner till exempel när företaget planerar stora saneringar eller om företagets nyckelperson är exceptionellt synlig eller om personen anses vara för mögen.

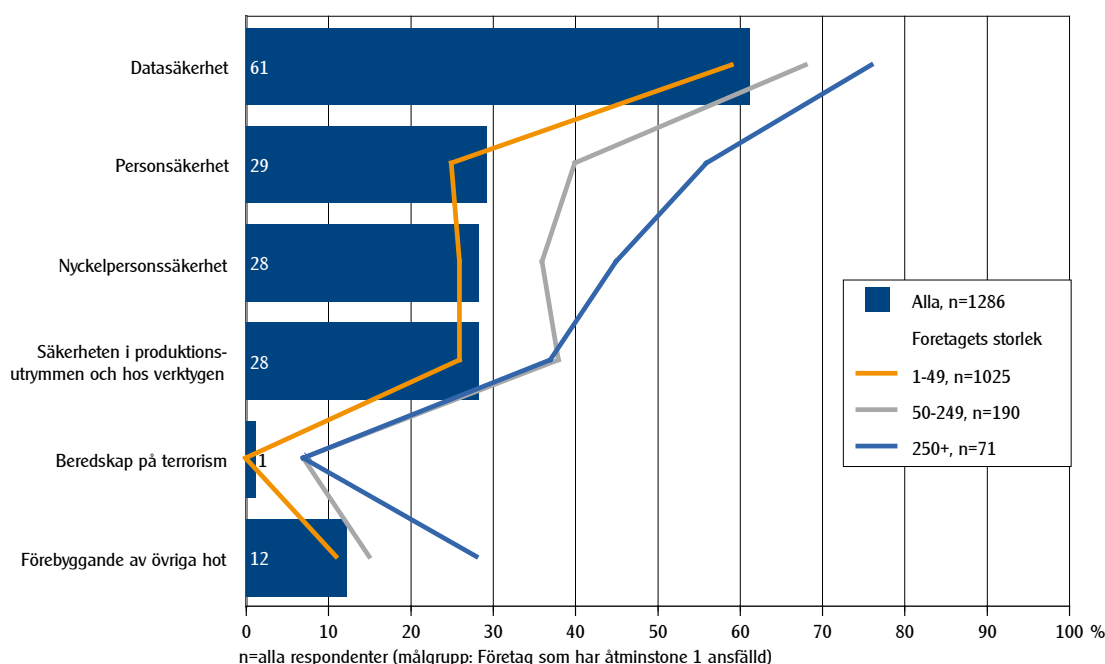
I en fjärdedel av de stora företagen hade nyckelpersonerna eller deras närmaste blivit hotade. Till skillnad från de största företagen har situationen i små och medelstora företag varit god under de tre senaste åren och hotsituationer förekommer relativt sällan. I stora företag har hot mot nyckelpersoner ökat från 13 procent till 24 procent.

Att förlora en nyckelperson hotar företagets kontinuitet speciellt i små företag. Av små företag hade enbart hälften (47 %) ett ersättersystem för nyckelpersoner. Av stora företag hade fyra av fem (83 %) förberett sig för ersättning av nyckelpersoner.

På Åland hade inga nyckelpersoner alls blivit hotade. I Lappland hotades nyckelpersoner sällan (3 %), medan hot mot nyckelpersoner i företagen i Södra, Västra och östra Finlands län samt i Uleåborgs län var på genomsnittsnivå (8 - 9 %).

Utvecklingen av säkerheten

Förverkligade risker/hot

Företaget som föremål för brott och oegentligheter

Företagen satsar fortfarande mest på dataskydd, dock klassificeras datan inte

"Vi förlitade oss för blint på personalen, speciellt sekretessen borde vi ha varit mer angelägna om."

"De anställda pratar för öppet om företagsärenden med kunderna."

Varje företag har data som behöver skyddas. Kundregistret är den mest allmänna affärshemligheten. Ifall konkurrenterna får tag på affärshemligheterna kan företagets affärsverksamhet försvåras avsevärt. Utredning av brott mot affärshemligheter och möjligheten att få rättsskydd förutsätter att företaget definierar den data som ska skyddas och visar vilja att skydda data. Fortfarande drabbas vart tionde företag av företagsspionage. Inga åländska företag hade drabbats av företagsspionage. Vart tionde företag i Södra och Västra Finlands län hade drabbats av företagsspionage. I Lapplands län var andelen drabbade företag störst, 16 procent.

Tekniska skyddsåtgärder (brandmur, virusbekämpning, ett tidsenligt operationssystem och säkerhetskopiering)

är absoluta förutsättningar i skyddandet av företagets data. För att skydda data behövs dock mera än dessa. Förverkligade datasäkerhetsrisker beror ofta på okunnighet eller likgiltighet. Oavsiktliga misstag kan förhindras genom att öka de anställdas kunskaper om säkerhet till exempel via skolning, anvisningar och klassificering av data. Ansvaret förtydligas och vikten av omsorgsfull behandling av data understryks också med avtal. Sekretessavtal används av 70 procent av företagen, men enbart en tredjedel av företagen har utarbetat anvisningar för behandling av affärs- och yrkeshemligheter.

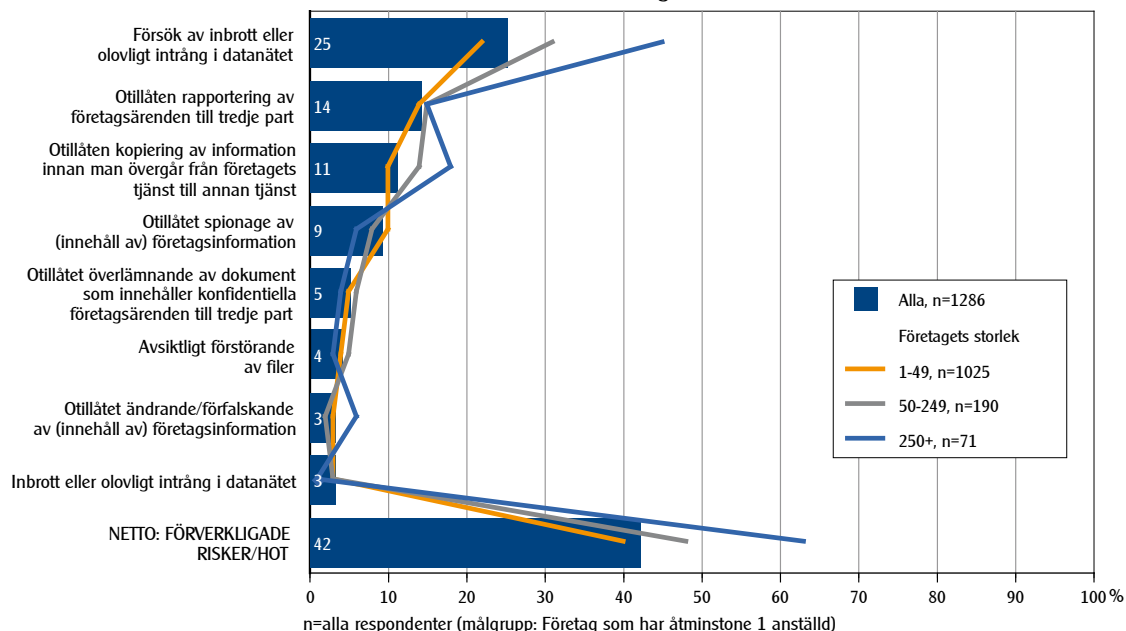
Det bästa sättet att avvärja datasäkerhetsrisker är att säkerställa pålitligheten hos de anställda. Vart tredje företag säkerställer pålitligheten hos de anställda. Företagens konfidentiell eller hemlig data läcker ut också avsiktligt.

I vart tionde företag hade de anställda kopierat företagets data innan de övergått från företagets tjänst till en annan tjänst inom samma bransch eller grundat ett eget företag. I vart sjunde företag hade företagsärenden otillåtet rapporterats till tredje part.

Av företagen uppskattade 61 procent att företagets datasäkerhet bör utvecklas ytterligare.

Risker i anslutning till data

Förverkligade risker/hot

Myndighetskorrupktion i Finland ytterst sällsynt, litet mera allmänt mellan företag

Enligt Transparency Internationals korrupsionsindex var Finland, Danmark och Nya Zeeland de minst korrumperade länderna i världen år 2007. Korrupsionsindexet mäter korrupktion som förekommer vid skötandet av angelägenheter med myndigheter. Företagens egna uppfattningar om sina erfarenheter om korrupktion stöder internationella uppskattningar. Korrupktion förekommer i mycket ringa grad i Finland. En procent av företagen hade mött korrupktion vid skötandet av angelägenheter med myndigheter i Finland och tre procent vid skötandet av angelägenheter med andra företag. Inom byggnadsbranschen hade vart tionde (8 %) företag mött korrupktion i samarbetet mellan företag. I den föregående företagsenkäten år 2005 hade företag inom byggnadsbranschen mött korrupktion lika ofta.

Egendomen skyddas väl

Av risker som riktas mot företagets egendom förverkligas stöder på verktyg och apparater oftast (23 %). Inom byggnadsbranschen hade 64 procent av företagen blivit bestulna på verktyg eller apparater. Av företagen har 17 procent haft inbrott i verksamhets- och produktionsutrymmen. Flest inbrott hade företagen i Lapplands (26 %) och Södra Finlands län (18 %) samt på Åland (18 %). En fjärdedel (27 %) av företagen inom byggnadsbranschen och en femtedel (19 %) av företagen inom handelsbranschen hade observerat ovanligt svinn. Jämfört med den föregående enkäten minskade andelen företag som observerat ovanligt

svinn inom handelsbranschen med tio procent medan andelen inom byggnadsbranschen hölls på samma nivå.

”Det fanns kameror i hotellets entréhall, men ingen övervakade dem. Vi blev bestulna på en del av våra arbetsredskap mitt på dagen”

Företagen använder i stor utsträckning tekniska skyddssystem och övervakning i skyddandet av egendom. Löseegendom märks och skyddas väl. För att minska riskerna borde företagen satsa på skolning och beakta den mänskliga faktorn. Till exempel användning av övervakningssystem förutsätter att man ger personalen den utbildning som krävs för att kunna använda systemen.

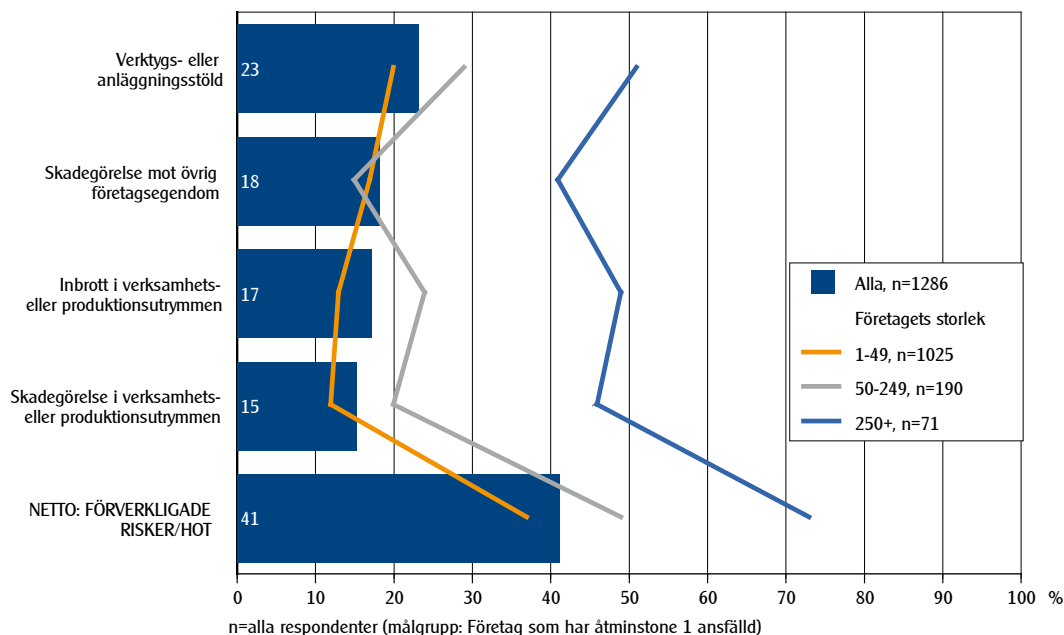
Internet har sänkt tröskeln för spridning av falsk information

”Det är hård konkurrens inom branschen och konkurrenter smutskastas.”

Spridning av falsk information till offentligheten har varit ett problem för speciellt små och medelstora företag. Nuförtiden drabbas företag av alla storlekar av detta. Över en fjärdedel

Risker i anslutning till egendom

Förverkligade risker/hot

Företaget som föremål för brott och oegentligheter

av företagen hade under de tre senaste åren observerat att det avsiktligt hade spridits falsk information om företaget.

I de branscher där kunderna består av konsumenter orsakar falsk information som sprids på internet mera men för affärerna än fallet är för företag som har underleverantörsverksamhet med andra företag. Jämfört med föregående enkät ökade anmälningarna om falsk spridning av information mest för företagen inom byggnadsbranschen.

Försummelse av kontinuitetsplaneringen äventyrar företagsverksamheten

Med kontinuitetsplanering förbereder man sig för brottsrisker och dessutom för alla risker som kan hota kontinuiteten i affärsverksamheten. I säkerställandet av kontinuiteten av verksamheten är identifieringen av de viktigaste uppgifterna och funktionerna, pålitliga samarbetspartners, certifiering av system, reservsystem samt säkerhetskopiering ytterst viktiga. Ofta beror förverkligade risker på att säkerhetskopieringen inte fungerade enligt förväntningarna eller fungerade inte alls. Särskilt i små företag äventyrar detta kontinuiteten.

Det lönar sig för företagen att förbereda sig för till exempel delvis eller fullständig förstörelse av data eller verksamhetsutrymmen eller att man oväntat mister nyckelpersonerna. Om man inte förberett sig för riskerna på förhand kan de orsaka betydliga ekonomiska förluster och hota kontinuiteten av företagsverksamheten. Med hjälp av kartläggning av risker kan inre och yttre hot uppskattas. Enbart en tredjedel av företagen gör en regelbunden kartläggning av riskerna.

Undersökningsmetod

Undersökningen är den andra riksomfattande företagsssäkerhetsundersökningen. Utredningen år 2008 baserar sig på uppgifter från 1286 finska företagsledare om hot om brott och oegentligheter som riktats mot företag samt om sätten att skydda sig mot dessa. Företagsenkäterna omfattade fem län samt landskapet Åland. Alla som svarade hade möjlighet att svara på finska eller svenska. På den föregående företagsenkäten år 2005 svarade 463 företagsledare från fem län.

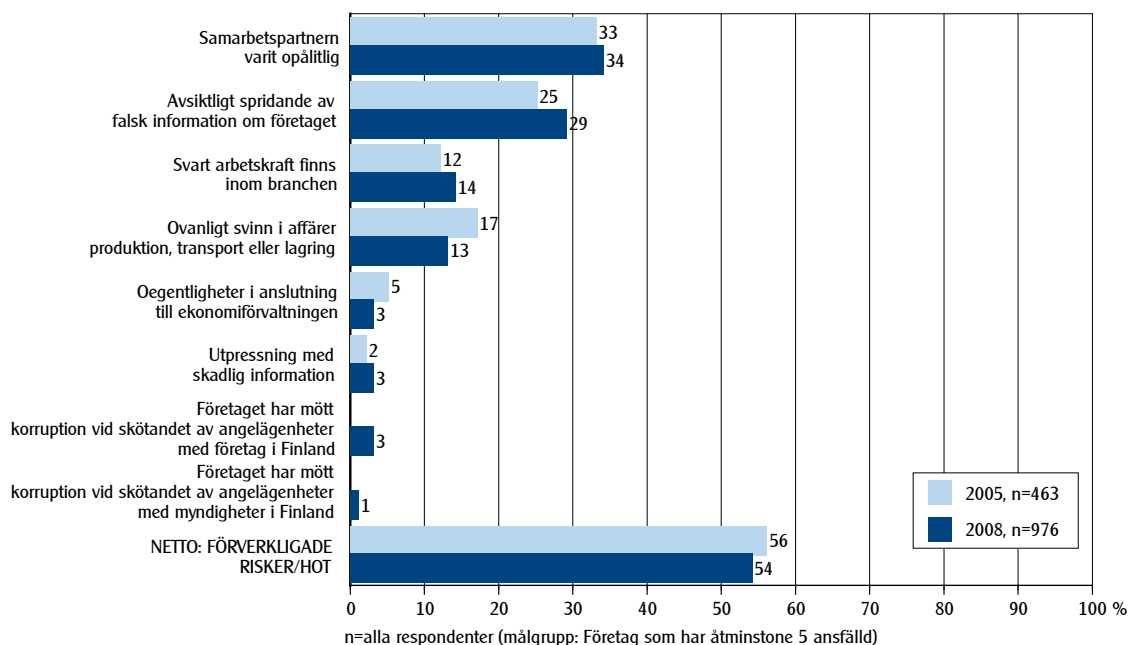
De som svarade var i ledande position i handelskamrarnas medlemsföretag. Av företagen representerade 53 procent service och trafik, 23 procent industri och energi samt 16 procent handel. Sju procent av de som svarade var företag inom byggnadsbranschen.

Största delen (79 %) av företagen som svarade är små företag med under 50 anställda. Av de som svarade är 14 procent medelstora företag med 50-250 anställda och fem procent stora företag med över 250 anställda.

Utredningen är utarbetad av ombud Kaisa Saario från Centralhandelskammaren och projektchef Panu Vesterinen från Helsingforsregionens handelskammare på basis av en elektronisk enkät som genomförts av Taloustutkimus. Utredningen är utförd i samarbete med Finlands handelskamrar.

Risker i anslutning till verksamheten

Förverkligade risker/hot

Centralhandelskammaren bildar tillsammans med de 19 regionala handelskamrarna den finländska handelskammарorganisationen. Handelskamrarna har över 16 000 företags- och samfundsmedlemmar inom olika branscher. Handelskammарorganisationens uppgift är att bevaka gemensamma intressen för näringslivet och främja företagens verksamhetsförutsättningar både regionalt, riksomfattande och inom Europeiska unionen. Mera information om handelskamrarna finns på webbsidan www.chamber.fi.

Mera information om företagssäkerhetsundersökningen:

Kaisa Saario, ombudsman
Tel. +358 9 4242 6226,
kaisa.saario@chamber.fi

Panu Vesterinen, projektledare
Tel. +358 9 228 601,
panu.vesterinen@helsinki.chamber.fi